

# Digital disruption

# Holdningspapir om digital disruption

## Digital disruption

Digital disruption betyder, at teknologi anvendes innovativt til radikalt at forandre produkter, services, arbejdsprocesser og/eller forretningsmodeller. Aviser kan laves uden typografer, billeder uden fremkaldervæske, musik uden fysisk distribution og transportservice uden at eje en eneste bil. Nye fysiske enheder som mobiltelefonen skaber nye økonomiske systemer, der slår benene væk under de eksisterende. De nye løsninger er typisk billigere end de gamle, fordi der enten bruges mindre arbejdskraft, mindre kapital eller færre materialer. De er allerede i dag – og vil fremover være – centrale facetter af den løbende produktivtets- og velfærdsudvikling i stort set alle sektorer i samfundet.

Politisk er digital disruption mere central end tidligere, fordi et stigende antal traditionelle lønindkomstjobs udfordres. Udrulningen af bare de nu kendte teknologier, som fx intelligente robotløsninger, kunstig intelligens, 3D-print, skybaserede internetløsninger og big data, vil fremme den tendens. Realiteten er, at vi intet ved om den fremtidige hastighed for digital disruption, men at der er al mulig grund til at tro, det over tid vil få en voldsom effekt på hele samfundet. Det skal de politiske svar være robuste nok til at håndtere.

I Danmark er vi gode til at skabe nye jobs – 600.000 mennesker skifter jobs hvert år. Vi er i udgangspunktet godt stillet til at udnytte fordelene ved billigere og bedre nye løsninger. Samtidig bliver vores nordiske velfærdssamfund udfordret, hvis tabet af eksisterende jobs går så stærkt, at mange ikke når at finde en ny rolle inden for overskuelig tid – og bliver langvarige klienter i det sociale system. Det vil skade den underliggende sammenhængskraft i samfundet.

Set i en politisk kontekst giver digital disruption nogle strukturelle udfordringer, som Radikale Venstre gerne vil tage op:

- Vi må ikke give køb på niveauet af sammenhængskraft i samfundet. De sociale og uddannelsesmæssige tilbud skal løbende tilpasses, så dem, der kommer i klemme i kraft af disruptions-hastigheden, reelt bliver hjulpet. Tilbuddene skal have en skala, så de matcher problemet.
- En forudsætning for at vi kan bevare det danske velfærdssamfund er, at dansk erhvervsliv kan omstille sig hurtigt nok til at håndtere de nye konkurrencemæssige og teknologiske udfordringer. Vi må derfor sikre, at vi både har gode generelle erhvervsbetingelser og fokuserede kompetence- og teknologi-programmer, der kan støtte denne omstilling.
- Den forstærkelse af allerede eksisterende globaliseringstrends, som digital disruption indebærer, skal håndteres. Vi skal finde måder at opkræve skatter på, der er robuste over for digital disruption, så provenumangel ikke tvinger os til prioriteringer, der strider mod borgernes politiske ønsker.

Radikale Venstre ser en række fokusområder, der skal tages fat på for at imødegå udfordringerne.

## 1. Opkvalificering og jobsikring for nuværende medarbejdere

Målet er et fleksibelt arbejdsmarked, der rummer de kompetencer, virksomhederne efterspørger. I samarbejde med arbejdsmarkedets parter skal der skabes udbud af uddannelses- og kursusforløb i en helt anden skala end i dag til opkvalificering af medarbejdernes teknologiske færdigheder. Virksomheder skal støttes i at simplificere arbejdsprocesser fx gennem brug af kunstig intelligens, således at der skabes et rummeligt arbejdsmarked for personer med særlige behov eller med begrænsede kompetencer. Der skal være særligt fokus på flaskehalse og udsatte områder.

## 2. Ændring i uddannelsessystemet

Digital disruption er en af de faktorer som gør, at vores uddannelsessystem i dag er for snævert og ufleksibelt. I hele uddannelsessystemet er der brug for yderligere arbejde med, hvordan digitalisering og innovation indpasses som en basiskompetence. Vi skal i denne forbindelse definere digitale kompetencer og digital dannelse.

I en verden med aktiv disruption skal uddannelsessystemet i højere grad bygges op, så man skiftevis er i uddannelse og i beskæftigelse. Man skal i højere grad kunne tage uddannelse modulbaseret og kunne vende tilbage og læse videre efter at have fået erhvervserfaring.

Uddannelsessystemet skal i højere grad understøtte skabertrang og skabe kobling mellem håndens og åndens arbejde, hvis vi skal skabe en omstillingsparat arbejdsstyrke. Desuden skal vi sikre et system, hvor man uden at skulle gå på væsentligt økonomisk kompromis kan erhverve sig nye kompetencer, der skaber flere muligheder end dem, ens nuværende arbejdsgiver har interesse i at betale for.

## 3. Indsats over for ledige

For de grupper, der er i risiko for at miste eller har mistet deres job, skal der føres en mere proaktiv social- og arbejdsmarkedspolitik i tæt samarbejde med virksomheder, lønmodtagerorganisationer og vidensinstitutioner – en social- og arbejdsmarkedspolitik, der sigter på omkvalificering til nye jobs eller i nogle situationer en aftalt og værdig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet med rimelige økonomiske vilkår. Der skal kunne gives frihed og særlige tilskud til at gennemføre programmerne. Helt centralt er, at vi vil sikre, at ingen kommer til at stå alene tilbage, og at alle har et rimeligt forsørgelsesgrundlag, indtil et nyt job er sikret.

## 4. Frie agenter

Digital disruption øger antallet af frie agenter (freelancere), mennesker der arbejder selvstændigt eller i en kombination af selvstændig opgaveløsning og som lønmodtagere for andre. De har måske en værdifuld kompetence eller har positioneret sig inden for en niche, således at de har større muligheder for et attraktivt arbejdsliv fordi de kan anvende teknologien på en måde, der styrker fleksibilitet og produktivitet. I den svage ende af arbejdsmarkedet ser vi lange kæder af underleverandører og frie agenter med lav løn og svage eller ingen arbejdstagerrettigheder (organisationsret, arbejdsløshedsforsikring, økonomisk sikring ved sygdom, arbejdsmiljøbeskyttelse og pension etc.) Radikale Venstre vil arbejde for, at frie agenter får rettigheder på samme niveau som lønmodtagere – med en fleksibilitet, der matcher deres prioriteringer, og i en form, der passer inden for den danske arbejdsmarkedsmodel.

## 5. Omstilling af erhvervslivet i Danmark

Digital disruption stiller nye krav til erhvervslivet, som imødekommes ved at styrke erhvervslivets omstilling til mere værdiskabende forretningsområder gennem en række udviklingsprogrammer. Konkret kan det være:

- Programmer, der styrker teknologi og innovation i eksisterende virksomheder med henblik på vækst.
- Programmer, der samtidig styrker den teknologiske omlægning og kompetenceudvikling i små og mellemstore virksomheder.
- Programmer, der styrker samarbejdet mellem universiteter, den offentlige sektor og virksomheder for at skabe udvikling på tværs af sektorerne.
- En styrkelse af den teknologiske dimension i videregående uddannelse og forskning, således at spidskompetencerne ikke bliver flaskehalse på fremtidens arbejdsmarked.
- En markant styrkelse af IT-forskning med henblik på, at Danmark kan være i front i den teknologiske udvikling.

## 6. Sikring af erhvervsskattebasen

Digital disruption indebærer, at internationale virksomheder får nemmere ved at flytte deres skattepligtige indtægt fra land til land. OECD og EU arbejder for at sikre en rimelig fordeling af skatteindtægter mellem lande og sikring af, at al indtægt underkastes beskatning. Danmark skal aktivt understøtte det arbejde både internationalt og i udviklingen af vores eget skattesystem. I Danmark bør vi ikke acceptere virksomheder med aggressiv skatteplanlægning. Vi skal arbejde med rebalancering af skattesatser, således at strukturen ikke gør Danmark mindre konkurrencedygtig i forhold til økonomisk aktivitet, som vi gerne ser placeret i Danmark – naturligvis med respekt for de øvrige sociale og miljømæssige mål med skattesystemet.

## 7. Bedre konkurrencelovgivning

Den digitale udvikling skaber særlige problemer for konkurrencen pga. netværkseffekter, manglende systemadgang til dominerende platforme og den digitale økonomis betydelige stordriftsfordele (marginalomkostningerne for software og digitalt indhold er nul). De nye digitale platforme som Hotels.com, Google, Facebook og Airbnb skaber monopoler, hvis rækkevidde vi knapt forstår. Vi vil modernisere konkurrencelovgivningen til gavn for entreprenører og forbrugere. Vi vil fremme standardiseringen, således at systemadgang ikke monopoliseres, og så omkostningerne bliver mindre for alle.